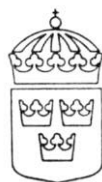

Motion till riksdagen

1988/89: Ub34

av Larz Johansson m. fl. (c)

med anledning av prop. 1988/89: 150 med förslag till slutlig reglering av statsbudgeten för budgetåret 1989/90, m. m. (kompletteringspropositionen)

Mot.
1988/89
Ub34 – 39

Skolväsendet

Under rubriken "utveckling av ungdomsskolan" redovisar föredragande statsrådet ett principiellt resonemang om den fortsatta utvecklingen mot en målstyrd, decentraliserad skola. Med anledning av detta vill vi anföra följande:

Allt sedan SIA-reformen i mitten av 1970-talet har alla förändringsbeslut som rört skolan kännetecknats av en fortgående decentralisering. Detta har gällt oavsett majoritetsförhållanden i riksdagen och regeringens sammansättning. Exempel på sådana beslut är reformeringen av den statliga skoladministrationen, det nu gällande statsbidragssystemet och läroplanen, LGR-80. Såväl läroplanen som statsbidragssystemet medger en hög grad av lokal anpassning och kräver ett lokalt ansvarstagande.

Det senaste beslutet om skolans utveckling och styrning – styrpropositionen – understryker ytterligare denna utveckling. I denna proposition slås fast att staten och kommunerna har ett gemensamt ansvar för skolan. Staten har det övergripande ansvaret för att garantera en likvärdig utbildning över hela landet och kommunerna har ansvaret för att organisera och genomföra verksamheten enligt nationellt fastställda mål.

Centern har aktivt medverkat i denna utveckling mot en ökad decentralisering. Vi menar att det är viktigt att även skolan är förankrad i den lokala politiska nivån och att den ges möjlighet till lokal anpassning. Detta kräver att ansvarsfördelningen görs tydlig och att skolan diskuteras också på den kommunala nivån. Det är mot denna bakgrund man skall se vårt förslag om kommunala verksamhetsplaner för skolan – ett förslag som nu också resulterat i ett riksdagsbeslut om kommunala skolplaner.

De senaste årens utveckling mot en ökad decentralisering har inte varit utan komplikationer. Tyvärr har den – som en följd av stora statliga besparingar – varit åtföljd av en kraftig kostnadsövertäring på kommunerna. Detta har i sin tur lett till att många kommuner tvingats till betydande nedskärningar inom den del av verksamheten som bekostas med kommunala medel, byggnader, lokalunderhåll, skolsociala anordningar, läromedel etc. En sådan utveckling kan undergräva förtroendet för kommunernas möjligheter att ta ett än större ansvar för skolan.

Därför måste ett kommande förslag till ett nytt statsbidragssystem – som vi förutsätter till stora delar kommer att grundas på det arbete som

styrningsberedningen redovisade – vara specialdestinerat till skolan. Det måste dessutom ge en likvärdig kostnadstäckning oavsett kommunstorlek, befolkningsstruktur och geografisk belägenhet. En sådan likvärdig kostnadstäckning torde endast vara möjlig att uppnå i ett system som har klassen/undervisningsgruppen som kostnadsbärare. Systemet måste dessutom vara anknutet till undervisningsvolymen.

Även med dessa förbehåll – som är till för att garantera en likvärdig utbildningsstandard i hela landet – är det fullt möjligt att konstruera ett system som i sig både rymmer kraven på enkelhet och överskådlighet och utrymme för lokal anpassning. För att kraven på ett ökat lokalt ansvarstagande för skolan skall kunna ges ett reellt innehåll krävs dock att kommunerna ges likvärdiga resurser.

Av den redovisning som skolöverstyrelsen har gjort avseende slutreglering våren 1988 av grundskolans statsbidrag för läsåret 1986/87 framgår att det totala statsbidragsbeloppet per elev varierar från drygt 27 000 kr. för den kommun som fick mest till drygt 13 000 kr. till den med det lägsta bidraget. Det framgår också att den del av statsbidraget som varierar minst är den del som är mest schabloniserad medan bidragsdelar som är mer behovsrelaterade uppvisar en betydande variation. Dessa förhållanden understryker ytterligare de ovan redovisade kraven.

Vid sidan av de ekonomiska förutsättningarna – som dock är av avgörande betydelse – har staten naturligtvis ytterligare medel att påverka utvecklingen i skolan och därmed också se till att de nationella målen uppfylls. Till dessa medel hör läroplanen, lärarutbildningen, behörighetsregler, fort- och vidareutbildningen och sist men inte minst utvärderingen av skolans måluppfyllelse. Vi förutsätter att dessa medel kommer att stå till buds också i fortsättningen även om de kan komma att förändras en del till sitt innehåll.

Mot den här bakgrunden vill vi inte motsätta oss att man gör en noggrann analys av förutsättningarna av ett eventuellt förändrat huvudmannaskap för skolan. Vi förutsätter att en sådan analys sker i nära samverkan med de personalorganisationer som är berörda och att riksdagen förtjänt ges tillfälle att ta del av resultaten. Att kommunförbundet som eventuell mottagande part måste delta i detta analysarbete betraktar vi som självklart.

Vad som ovan anförts om den fortsatta utvecklingen av skolan bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Forskningssamverkan med EG

Under sammanlagt fem anslag som rör forskning tillföres 5,1 milj. kr. för att Sverige skall kunna delta i ett antal forskningsprogram tillsammans med EG. Regeringens förslag ligger i linje med vad centern yrkade i motion (1988/89:U561) under allmänna motionstiden. Detta hälsas självfallet med tillfredsställelse samtidigt som det är ägnat att förvåna att den socialistiska majoriteten i utbildningsutskottet så sent som i början av april uppvisade en ganska avmätt attityd i dessa frågor i ett yttrande till utrikesutskottet (1988/89:UbU2y).

Utbildning av personal för barnomsorgen

Mot. 1988/89

Ub34

I propositionen föreslås en 10-poängskurs för sammanlagt 500 studerande för att försöka få tidigare anställda inom barnomsorgen att återkomma till denna verksamhet. Redan under allmänna motionstiden krävde centern att regeringen måste presentera en plan för hur utbildningen för barnomsorgens växande behov skall kunna klaras. Alltmer tyder på att det är utbildningsinsatserna som kommer att vara helt avgörande för om målsättningen med full behovstäckning skall kunna klaras. Den nu föreslagna utbildningen av reaktiveringskaraktär är välkommen men måste fullföljas med en plan av det slag centern tidigare krävt.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om den fortsatta utvecklingen av skolan,
2. att riksdagen hos regeringen begär att en plan utarbetas för hur utbildningen för barnomsorgens växande personalbehov skall klaras.

Stockholm den 10 maj 1989

Larz Johansson (c)

Marianne Andersson (c)

Marianne Jönsson (c)

Görel Thurdin (c)

Pär Granstedt (c)

Jan Hyttring (c)

Stina Gustavsson (c)

Stina Eliasson (c)

Bengt Kindbom (c)